

כאן הכהנים וזקני העיר אומרים דבריהם בלשון הקדש.⁽⁷⁾

ואין כוונת התנא ללמוד מהפסוק שהביא, אלא שממשיך עוד בענין עגלה ערופה, ובא לפרט וסדר עגלה ערופה כיצד, כמו שנאמר כי ימצא חלל בשדה, ויצאו זקניו ושופטיו, ללמדנו ש"שלשה מבית דין הגדול שבירושלים היו יוצאים" וכל מה ששינוי בהמשך.

שינוי במשנה, רבי יהודה אומר המשנה וכו'.

תנו רבנן, ויצאו זקניו ושופטיו, ודרשינן "זקניו" משמעותו לפחות שנים⁽⁸⁾ וכן "שופטיו" עוד שנים, ואין בית דין שקול, לפיכך מוסיפין עליהן עוד אחד, הרי כאן חמשה, דברי רבי יהודה, רבי שמעון אומר, שדרשינן רק "זקניו" דהיינו שנים, ואין בית דין שקול, ולכן מוסיפין עליהן עוד אחד, הרי כאן שלשה.

ומקשינן ורבי שמעון, למה לא ידרוש שצריך חמשה דיינים למדידה, והא כתיב גם "ושופטיו", ומשמע עוד שנים, ומתרצינן שהוא מיבעי ליה לרבי שמעון לדרוש שיצאו

שלשה מיוחדין שבשופטיו דהיינו דיינים מבית דין הגדול שבלשכת הגזית.⁽⁹⁾

ומקשינן מאידך, ורבי יהודה מהיכן ילמד שיהיו הדיינים מלשכת הגזית, ומבארינן שדרש ממה שהיה אפשר לומר "זקניו" ונאמר "זקניו" ומכך נפקא ליה שיהיו השלשה מיוחדין שבשופטיו.

ומבארינן מאידך ורבי שמעון שלא דרש מהיתור שבתבת זקניו, סבר שאי אפשר לכותב "זקניו", כיון דאי כתב רחמנא "זקניו" הוה אמינא אפילו זקני השוק, ואין צורך בדיינים מהסנהדרין, ולשם כך כתב רחמנא זקניו, ואי כתב רחמנא רק זקניו, הוה אמינא שדי שיצאו דיינים אפילו מסנהדרין קטנה של עשרים ושלשה, והיא קיימת בכל עיר, ולכן כתב רחמנא "ושופטיו" ללמדנו שיהיו מיוחדין שבשופטיו, שהם בסנהדרין גדולה, ואי אפשר ללמוד מכאן להוסיף עוד שני דיינים שיצאו למדוד.

ומבארינן מאידך, ורבי יהודה שלמד מ"זקניו" למיוחדים שבשופטיו, לא הוצרך ללימוד את גוף הדין שלא יהיו מזקני השוק, כיון שהוא גמר גזירה שוה "זקנייזקניו",

והחזון איש בזה.

8. בתרגום יונתן תרגם ויפקון תרין מן חכמין ותלתי מן דייניו, ומסתבר שנקט שלשה בשופטיו ולא בחכמין, כיון שאחר שהוסיפו שופטים נעשה בית דין שקול ואז מוסיפין אחד מהם, וגם משום שנאמר בסוף הפסוק.

9. בחידושי הגר"ח [בענין קידוש החדש] תמה מה ענין חמשה מיוחדים מסנהדרין, והרי אין

7. בנחל איתן [ט"ו ב' ז'] וכן בהערות הגר"ש אלישיב נקטו שכיון שילפינן מהלויים, הרי שגם צריך לומר בקול רם, וכמו שאמרו לעיל ל"ב ב' שכל מקום שנאמר עניה, היינו בקול רם, וכמקרא ביכורים וברכת כהנים, שכתבו תוס' לעיל ל"ח א' שנאמר בקול רם מפני שנלמדים מברכת הלויים ונפקא מינה להוציא אחר בקריאת הפרשה. שדנו רבותינו אם שייך להוציא אחר ידי חובתו לומר בקול רם, ועיין בקהילות יעקב [ברכות י"א] שהביא דעות בית הלוי